

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Duo Tractatus

Moneta, Giampietro

Marburg, 1628

Cap. VII. De præcipuis Optiones effectibus; & continet tres Quæstiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63048)

præbendam, sed potius canonicatus.

- 37 *Pensio etiam imposita super solis distributionibus, vel super distributionibus simul, & præbenda, omnino dimittitur per eum, qui via collationis, & nova provisionis mutat canonicatum etiam in eadem ecclesia.*

CAP. VII.

De præcipuis optionis effectibus.

QUÆRO PRIMO, *An per optionem mutetur sola præbenda, an vero etiam titulus, & canonicatus?*

Pro intelligentia tam hujus, quam sequentium questionum hujus cap.

- Præmittendum est primo, canonicatum, seu cano-
 1 niam distingui † à præbenda, quod probatur tum ex
 tex. in c. eum cui, c. si clericus, & c. si is cui, de præbend. in
 6. & c. fin. de concess. præben. eod. libr. ubi canonicatus
 supponitur collatus sine præbenda, & not. ibi gloss. &
 Dd. gloss. in c. eum M. Ferrariensis in verbo, receperunt,
 ubi Abb. num. 2. Fel. num. 16. Butr. & Imol. in c. eam 11,
 de rescript. Card. in clem. fin. num. 5. Imol. num. 4. de præ-
 bend. Rot. decis. 33. in princip. de rescript. & decis. 26. de
 præben. num. 5. in no. decis. 11. num. 9. de concess. præbend.
 & alibi sæpe, aliique Doct. passim; tum ex communi
 stylo curiæ, qui in bullis provisionum solet apponere
 canonicatum; & præbendam; nam copula, &, poni-
 2 tur † inter diversa, c. querelam, de Simon. cum similibus,
 tum demum experientia; videmus enim in ecclesia
 Scalensi Mediolani, & aliis plerisque omnes cano-
 3 nicatus præbendis carere solasque distributiones ha-
 bere. Illud tamen verum est, canonicam † non debere
 esse sine præbenda, ubi in ecclesia extent præbendæ;
 quod voluit Rot. d. decis. 33. Franc. Marc. decis. Delph.
 1272. n. 1. 1. parte, & gloss. d. c. eum M. in verbo, receperunt,
 & verbo, vacaverat, & est optimus tex. in c. rela-
 rum, & c. dilectus, de præben. Et hoc est, quod aliqui, ut
 Rot.

Rot. d. decision. 11. numero nono, & post Laud. Card. d. clem. final. numero 10. & 14. & alii dicunt, † præben- 4
dam nasci à canoniam, sicut filiam à matre; sicque intel-
ligi possunt, quotquot vel negant distingui canoniam
à præbenda, vel dicunt non posse canoniam esse sine
præbenda; & hinc etiam fit, quod vacante præbenda † 5
per collationem canonicatus censetur etiam collata
præbenda, ut tradit Gemin. & alii, c. si Capitulo, nu-
mero 3. de concess. præbend. in 6. late Fel. d. cap. cum M.
num. 16.

Præmitto secundo, in hoc differre canoniam à præ-
benda, quod canoniam † est quoddam jus spirituale, 6
quod provenit ex electione; & receptione in fratrem,
ut d. c. cum M. & c. dudum, & c. dilectus, de præbend.
Præbenda est, quæ procedit ex institutione & officio,
quia, ex quo habet quis officium, debet habere & be-
neficium, c. inter cetera, de privil. c. si quis sacerdotum,
& c. eos 81. dist. & c. eam te, de rescript. Hanc differen-
tiam, & has definitiones, seu potius descriptiones tra-
dit gloss. d. c. cum M. Ferrariensis, in verbo, receperunt,
& ibi Innoc. num. 2. & alii de constit. quas melius expli-
cat Laud. Card. & Imol. d. clem. fin. ex quorum mente
& supra dictis sic possumus definire canoniam, quod
fit jus spirituale, per quod quis habet non modo stal-
lum in choro, & locum in capitulo, (unde ea, quæ sunt
divini officii, nec non & Capitulares actus, modo ce-
tera requisita habeat, exercere potest) verum etiam
jus ad præbendam, & facultatem actu percipiendi dis-
tributiones quotidianas, nisi ignorantia captus, vel
quid simile obstet.

Quod sit † jus spirituale, fatentur omnes Docto- 7
res, loc. cit. & alibi passim, quod per eam canonicus ha-
beat † stallum in choro, & possit ea exercere, quæ sunt &
divini officii, est tex. in d. c. dilectus, il. 1. de præbend. ibi,
stallo in choro, & participatione qualibet divinorum,
idque præter Doct. ibi notat Card. d. clem. fin. numero
14. post Guliel. de mont. Laud. quod competat ei lo-
cus, † & vox in Capitulo, tenet ibid. Laud. Innoc. &
Host,

Host,

- Hofst. d. c. cum M. & Fel. num. 18. facit tex. in c. cum inter
 10 1. de renunc. & c. relatum, de præbend. nisi † vel esset
 puer, juxta tex. in c. ex eo, de elect. in 6. vel non esset sub-
 diaconus, clem. ut hi, qui de at. & qual. quod vero jus
 11 habeat † ad præbendam, patet tum ex supradictis, tum
 maxime ex d. c. dilectus, il. 1. & c. relatum, de præbend. &
 iis, quæ late tradit Fel. d. c. cum M. nu. 16. & 17. idque
 etiam optime probat Staphil. de form. expecta. in prin-
 12 cip. num. 9. Quod vero † debeat actu percipere distri-
 butiones quotidianas, tex. est expressus, d. c. dilectus,
 il. 1. & il. 2. in fi. & facit d. c. cum M. notatque inter alios
 Rot. decis. 25. numero 5. de præben. in no. late Staphil. de
 13 form. expectat. in princip. num. 8. Præbenda vero est †
 jus spirituale, oriens ex canonica quoad ea, quæ spectant
 ad perceptionem fructuum, & proventuum ecclesia-
 stici beneficii, sicut est colligere decimas primitias &
 oblationes, competens ex divino officio, cui insit
 tamquam uni de collegio; ita post Laud. desiniunt Car.
 d. clem. fin. nu. 14. & Imol. num. 8. Ex quo patet, quod
 14 licet præbenda † possit quoque sumi pro ipsa tempo-
 ralitate, quæ etiam competit laico, prout not. Imol. d.
 num. 8. Card. n. 4. gloss. d. c. cum M. in verbo, receperunt,
 15 ubi Vinc. Abb. & alii, tamen proprie sumta † habent
 liquid spiritualitatis, distinctum à jure spirituali ca-
 nonicæ, ut præter Laud. Card. & Imol. locis paulo ante
 cit. voluisse videtur Rot. d. decis. 26. num. 6. sed clarius
 Bellam. decis. 63. num. 3. & Rebuf. in concord. Gall. Ru-
 brica de collat. §. 1. verbo, canonicatum, & præbendam, ex-
 primus tex. in c. dilecto, de præben. ibi, eo quod hujusmodi
 spirituale jus dividi; & melius ibi, quamquam inter-
 dum hi, ad quos spectat electio, de communi assensu ar-
 gumentare valeant numerum præbendarum quoddam
 jus spirituale de novo creando; ubi satis patet, loqui tex-
 tum de præbenda, prout est distincta à canonica, seu
 canonicatu; dixerat enim ibi Pontifex, quod licet
 16 ubi non est certus numerus præbendarum, † duo pos-
 sint assumi in canonicum, nulla etiam præbenda va-
 cante; secus tamen, ubi est certus earum numerus, nam

tunc una etiam vacante non possunt ad illud duo simul eligi, ne hoc jus spirituale dividatur; cum maxime dicta electio, de qua ibi, quæque ad canonicatum terminatur, non cassetur, neque nulla declaretur, sed solum alter condemnetur ad restituendum alteri quicquid ratione suæ institutionis obrinuit, hoc est, præbendæ portionem; vel si ea electio nulla est, id fiat ex eo, quia non simpliciter, sed ad unam præbendam duo electi sunt, cum alias vel simpliciter † eligi possint duo, cum 17 una sola præbenda vocat, *juxta c. relatum, & c. dilectus, il. 1. de præben.* vel tunc demum, si prius illa præbenda in duas ex crescentibus facultatibus per creationem duorum jurium divisa fuerit, *ut habetur in c. vacante eod. juxta mentem gloss. ibi, & aliorum; de quo videndus est Rebus. latius distinguens, d. §. 1. Rubr. de collation. verbo, uni, per totum.* Quare admittenda non est opinio Abb. d. c. cum M. nu. 22. dum vult, præbendam tunc solum dicendam esse quid spirituale, cum habet canonicam annexam.

Præmitto ultimo, illam distinctionem, quam supra c. 2. q. 2. concl. 1. latius explicavi, quod aliquando in ecclesiis est certus, aliquando incertus numerus canonicorum, & totidem etiam præbendarum; item præbendæ aliquando sunt indistinctæ, aliquando distinctæ inter se. His positis sit

PRIMA CONCLUSIO. Per optionem † non mutatur 18 canonicatus, sed sola præbenda: ita Card. consilio 126. nu. 4. Cassad. decis. 17. numero 1. & seq. de concess. præben. Gem. Franc. & omnes, in c. fin. de consuet. in 6. Rebus. tract. de pacif. possess. num. 142. in quam etiam sententiam allegari possunt, quotquot scripserunt per optionem non mutari titulum, de quibus *inf. concl. 3.* & satis aperte id patet ex *tex. d. c. fin. de consuet. in 6. ibi, meliores optare præbendas, & mox, cum præbenda vacabit, & illa qua optata non fuerit, &c.* Supra autem satis ostendimus, præbendam à canonia, & canonicatu differre.

SECUNDA CONCLUSIO. Mutatur † tamen per 19 optio-

optionem jus spirituale, quod est annexum præben-
dæ: ita Rot. decis. 6. num. 5. & 6. de consuet. in no. Bellam.
decis. 1. nu. 2. & decis. 63. n. 5. Compost. c. fin. in 1. gl. ext.
de consuet.

TERTIA CONCLUSIO. Probabiliter dici po-
20 test, ubi saltem præbendæ distinctæ sunt; mutari † quo-
dammodo titulum beneficalem & præbendalē, quare-
nus sumere possumus titulum pro jure suo spirituali
præbendæ: ita in specie voluerunt Rot. & Bellam. loc.
cit. & hoc voluerunt, & concludunt, dum ibidem pro-
bare contendunt per optionem canonicatum muta-
ri; idem etiam quod titulus mutetur tenuerunt Gig.
de pension. q. 63. nu. 2. & alii quotquot secuti sunt Rot.
d. decis. 6. quos allegavimus, d. conclus. 1. ex eo enim
præcipue probatur illa conclusio, in qua dicebamus,
optandi consuetudinem esse contra jus, ideoque re-
quiri spatium 40. annorum, quia sine canonica insti-
tutione novus titulus acquiratur, contra tex. in cap. 1.
21 de reg. jur. in 6. cum simil. In hoc tamen contrarium †
sentit Card. d. cons. 126. nu. 4. Abb. cons. 347. nu. 12. &
13. vol. 2. Gemin. & Franc. d. c. fin. Cassad. d. decis. 17.
per totam, & idem tenere videtur ead. Rot. decis. 15. de
consuet. & decis. 10. n. 2. de præb. in antiq. Rebuf. d. nu.
142. post Anch. d. c. fin. Butr. c. fin. ext. de consuet. & alii,
dicentes, optionem non dare novum titulum, sed pro-
venire ex antiquo titulo, ita ut forte sit hæc opinio
magis communis: nisi velimus eos intelligere; ut lo-
quantur, vel ubi præbendæ distinctæ non sint, vel de
mutatione canonicatus sumendo titulum pro cano-
nicatu, quasi solum velint non mutari canonicatum,
quomodo titulum sumebant Bellam. d. decis. 1. & 6.
& Rot. d. decis. 6. dum probare volebant per optionem
titulum beneficalem, & canonicatum acquiri, quam
tamen interpretationem Card. Abb. & Cassad. liben-
ter non recipiunt, dum frustra, & contra ceteros omnes
probare cōtendunt, per optionem mutari solam præ-
bendæ temporalitatem, hoc est, ipsum fundum, quod
etiam vel ex eo confutatur, quod nullum ad hoc sta-
turum

rum vel consuetudo requireretur, sed iudicis decretum.

QUÆRO SECUNDO, *An optando quis mutet stallum in choro, & quomodo?*

Supponendum est noviter receptum etiam mandato Pontificis prius † sedere debere in inferiori loco ²² juxta ordinem suum, ita ut si presbyteralis præbenda sit, quæ confertur, ultimum inter presbyteros: si diaconalis, ultimum inter diaconos; si subdiaconalis, ultimum inter subdiaconos locum obtineat, qui illam præbendam assequitur; *de quo per tex. & Doct. in c. statuimus, de major. & obed. ita tradunt Dom. de Rot. decis. 9. de consuet. in antiq. & decis. 4. eod. tit. in antiquior. tenet Falcon. in tract. de reserva benef. effect. 49. Add. ad Rot. decis. 2. & 3. de consuet. in no. Franc. Marc. decis. Delphin. 1271. num. 5. ob eam rationem, quia in dubio Papa videtur conferre canonicatum cum suis qualitatibus, ut per Rot. loc. cit.*

PRIMA CONCLUSIO. Quando optio fit intra eundem ordinem, quod ut plurimum contingit, ascenditur † etiam saltem per accidens ad locum superior ²³ rem in choro. Probatum primo ex Doct. supra allegatis: iidem enim dicunt; eundem noviter receptum ascendere, deinde ad alios gradus suis loco, & tempore juxta statuta, & consuetudines ecclesiæ; quod etiam tenere videtur Zerol. in Prax. Episc. verbo, canoniam, vers. ad 8. per ea, que not. Boer. in tractat. de auctor. mag. Cur. Franc. num. 32. deinde quia cum præbenda † non o- ²⁴ ptata debeat dari noviter proviso, ut etiam dicitur d. c. fin. de consuet. in 6. & ille debeat sedere in inferiori loco, necessario fit, ut alii gradatim ascendant. Neque vero id adversatur iis, quæ superiori quæst. tradidimus, dum in 2. not. inter jura canonicalia stallum in choro reposuimus, & tamen *ibid. in c. conclus.* ostendimus, canonicatum non mutari per optionem, tum quia non ita mutatur locus, quasi de novo tribuatur, sed solum per ascensum, ut dictum est: tum quia id fit per accidens, ut admonuimus ex eo, quod non tam fit vi
optio-

optionis, quam mutationis canonicatus, & novæ provisionis, quæ alteri fit, qui deinde in inferiori loco sedere debet; unde si antiquior optare nolit præbendam vacantem, poterit quidem sequens optare; non tamen ascendet stallum illius, aut in eo illi præferetur, sed in proprio manens mox consequenti, & ad præbendam ascendens illam optabit, prout quotidie fieri videmus.

SECUNDA CONCLUSIO. Ubi optatio fiat et speciali consuetudine de ordine ad ordinem, seu de gradu ad gradum, optando quis præbendam superioris ordinis † simul etiam optabit stallum in illo ordine ob dispositionem *rex. d. c. statuimus*, decernentis, ut
 25 omnes presbyteri † omnibus diaconis, omnesque diaconi omnibus subdiaconis in ecclesiis præcipue præcedant, primumque locum obtineant, etiamsi posterius recipiantur; postremum tamen † in iis ordinibus locum obtinebunt, per ea, qua supra diximus, & per *rex. cum ibi not. in c. 1. de major. & obed. 17. & 75. dist. c. ultimo, cum similib. de quibus per Doct. & gloss. d. c. statuimus.*

QUÆRO TERTIO ET POSTREMO, An optationem dimittatur pensio?

28 PRIMA CONCLUSIO. Ubi præbendæ † in ecclesiis sunt realiter, & actualiter distinctæ, ita ut singuli canonici habeant perpetuam administrationem corporis, vel reddituum sibi assignatorum; vel distinctæ quidem illæ non sunt, tamen singulis canonicis portione fructuum assignantur quotannis, vel ad aliud tempus certum, & determinatum corpus, vel certus redditus, quos ipsi exigere debent, juxta distinctionem supra c. 2. q. 2. conclus. 1. latius explicatam, his in quatuor duobus casibus, optando quis præbendam, & propriam dimittendo gravatam pensione, dimittit etiam obligationem pensionis: ita in specie tradit Gig. d. tract. de pensio. quest. 63. nu. 1. 2. & 3. idemq; satis aperte tenet Novar. cons. 3. num. ult. junctis antecedentibus, de solut. lib. 3. vol. 1. & Rot. Rom. decis. 597. num. 7. 1. par. in novis.

diver
prim
Gem
late
98.
2. &
cunc
in d.
nes, n
Fel. c
tract
lare p
27. 3
d. con
3. qu
cii, d
penfi
S
non a
distin
res in
toren
variu
cunia
non d
d. q. 6
facit c
præbe
decis.
potius
quicq
mus a
cap. ca
per gl.
casu p
ipsum
ut sup
cum c
diver

divers. Ratio est, quia pensio † est onus reale, ut est o- 29
primus tex. ubi gloss. pen. & alii in ca. nisi essent, de præb.
Gemin. & ceteri communiter, in c. fin. de off. ordin. in 6.
late Flam. Paris. tract. de resign. benef. lib. 6. quæst. 2. nu.
98. idem Gig. d. tract. q. 39. & 40. nu. 1. q. 43. & 47. num.
2. & cons. 124 138. & 150. nu. eod. Et transit † ad quem- 30
cunque transit beneficium, & præbenda, ut tradit gl.
in d. c. nisi essent Castrens. cons. 339. incipit, quia exceptio-
nes, num. 4. versic sed respondeo, volum. 1. in no. impress.
Fel. c. ad audientiam, il. 2. num. 6. de rescript. Caccialup.
tract. de pensio. eccles. q. 9. Gig. d. tract. q. 44. numer. 2. &
late post alios Paris. d. tract. de resign. libr. 1. q. 8. num. 22.
27. 30. & seqq. Ad idem facit optime quod post Castr.
d. cons. 339. nu. 4. tradunt Fel. d. num. 6. Gig. d. q. 63. nu.
3. quod quando fundus, & bona desinunt esse benefi-
cii, & ecclesiæ, illius fructus † non sunt amplius ad 31
pensionem obnoxii.

SECUNDA CONCLUSIO. Ubi per Capitulum
 non assignantur † certæ ac determinatæ præbendæ, sive 32
 distinctæ, sive indistinctæ, modo, quo supra consisten-
 tes in certo, & determinato corpore, sed per procura-
 torem Capituli, quem alii *Caneparium*, alii *Thesau-*
rarium vocant, fit certa distributio in bladis aut pe-
 cunia consistens, tunc ubi cadere possit optio, per eam
 non dimittitur onus pensionis, ut in specie voluit Gig.
 d. q. 63. num. 4. ob eam rationem, quia tunc optio non
 facit censerî novum beneficium, aut præbendam, ut
 præbenda est titulus beneficalis juxta tradita per Rot.
 decis. 470. quæ est 6. num. 1. de consuet. in no. ubi tamen
 potius vult, tunc non habere locum optionem. Sed
 quicquid sit de hac ratione, nos aliam assignare possu-
 mus à cessatione rationis, de qua in super. concl. juxta
 cap. cum cessante causa, de appell. cum simil. de quibus
 per gl. ibi, & Tiraq. in tract. cessante causa. Hoc enim
 casu pensio non tam afficit præbendam, quam titulum
 ipsum canonicatus, qui non dimittitur per optionem,
 ut supra vidimus, certos vero fructus non afficit, nisi
 cum designatione personæ, quæ illos percipit; cum
 H tunc

tunc certi fructus, & redditus in individuo non affi-
gentur; sicque non erit pensio mere onus reale, sed
vel personale, vel mixtum, ita tamē ut ad successores in
canonicatu transeat; hoc enim commune est huic ca-
sui cum superioribus. Pro qua ratione, & simul etiam
pro hac conclusione facit optime decis. Delphin. 1272.
apud Franc. Marc. ubi traditur, quod si proviso de præ-
benda gravata pensione detur alia præbenda secun-
dum provisi qualitatem, quia non fit in sacris, & se-
cundum ritum ecclesiæ, in qua fructus & præbenda
dividuntur in communi, onerata pensione remane-
bit.

33 TERTIA CONCLUSIO. Ubi pensio ꝑ imposi-
ta fit solum super distributionib. quotidianis, vel sal-
tem pro parte, tunc per optionem non dimittitur pen-
sio pro rata, quæ respondet distributionibus, sed pro ea
parte remanet solvenda ei, qui optat. Hæc conclusio
est de mente Doct. de quibus in superiori conclusio-
ne, & probatur iis plane rationibus, quibus eam com-
probavimus, tunc enim pro ea rata non mutatur ali-
quis fundus, aut certum corpus, certive redditus, qui
specialiter sint pensione affecti, sed solum sub ea de-
terminatione, quatenus percipiuntur ab eo, qui pen-
sioni consensit, ejusve successoribus in beneficio, &
canonicatu, qui nec per optionem mutatur, ut sæpius
dictum est, & jus tribuit actu percipiendi distribu-
tiones, ut supra hoc eod. cap. quæst. 1. ostendimus. Idem
etiam colligitur ex rationibus, quibus Navar. consil.
34 & 3. de solut. libr. 3. volum. 1. ostendit, ꝑ pensionarium
exigere non posse pensionem impositam super Gros-
sa, & distributionibus à Capitulo, cui vacante benefi-
cio ea accrescunt, sed solum vel ab ipso beneficiario
qui pensioni consensit, vel ejus successore in beneficio
cum nec Capitulum succedat, aut beneficiarium dis-
possit, neq; ea tali onere affectæ censentur, nisi qua-
tenus à beneficiario lucrifiant, ut latius per eum. Neq;
huic conclusioni quoad ea, quæ de rata diximus, ob-
stare poterit, quod durum & inauditum videatur, pen-
sionem

honarium à duobus exigere debere unam pensionem; quin etiam ab eo potius, qui præbendam assequitur, totam pensionem solvendam esse, cum præbenda respectu distributionum videatur se habere sicut accessorium respectu principalis; illud autem ab hoc trahatur, ejusque naturam sequatur, *cap. accessorium, de reg. jur. in 6. cum vulg.* Imo etiam non est durum aut inauditum, ut qui impetravit reservari pensionem super præbenda, & distributionibus, ab eo, qui obtinet præbendam, contingentem pensionis portionem exigat, reliquam vero ab eo, qui distributiones percipit. Si enim quis resignavit † duo beneficia in favorem Titii reservata pensione centum duc. qui Titius alterum eorum dimisit, dividenda erit pensio inter possidentes ad ratam valoris utriusque beneficii, *ut post Gamb. tract. de auctor. leg. lib. 6. de pens. nu. 667. & seqq. tradit in terminis Flam. Paris. tract. de resign. benef. lib. 6. q. 2. num. 64.* Neque distributiones † accessoriae sunt ad præbendam, ejusve naturam sequi debent, cum per se stare possint, sed potius canonicatui accedant, qui jus dat actu percipiendi quotidianas distributiones, *ut supra etiam diximus.* Unde videmus, canonicos plurimos præbenda carere, actu tamen percipere quotidianas distributiones, prout sunt in hac Mediolanensi civitate canonici ecclesiae S. Mariae Scalensis. Illud demum hac in re expeditum est, quod etiam ex supradictis sequitur, quod si quis canonicatum mutet in eadem quoque ecclesia, omnino pensionem dimittet, quamvis ea imposita sit super solis distributionibus, sive super distributionibus simul & præbenda; tunc enim cum canonicatu mutatur persona; unde transibit ad successorem.

SUMMÆ RERUM.

Derogari potest in specie optioni per Papam, & num. seq. In dubio tamen non censetur velle ei derogare. num. 3. & seqq.

H 2

a Papa

- 2 *Papa in beneficialibus habet plenitudinem potestatis.*
- 4 *Papa in dubio non censetur velle derogare juri quæsito, idque sive sit jus in re, sive ad rem; & licet modicum sit præjudicium. nu. 5.*
- 6 *Derogare optioni non est necesse, ubi quis providetur de beneficio, seu prabenda vacante apud sedem.*
- 7 *Derogatio saltem generalis optionis requiritur, ubi Papa confert vel mandat conferri prabendam generaliter reservatam: probabile tamen est, non requiri hanc generalem derogationem numer. saltem in beneficiis vacantibus in mensibus Apostolicis. num. 9.*
- 10 *Regula cancellaria vim legis obtinent.*
- 11 *Derogatio generalis sufficit ad impediendam optionem, ubi providetur motu proprio de prabenda specialiter reservata; secus ubi provisio fit ad petitionem partis & ratio diversitatis. num. 13.*
- 12 *Consuetudo optandi locum non habet, quoad Apostolicos impetrantes, nisi de hoc specialis consuetudo inducta sit. num. 13.*
- 14 *Derogatio specialis optionis requiritur, ubi provisio fit vigore expectativæ alicui concessæ, nisi Papa mandet provideri de pinguiori prabenda. nu. 14 aut adsit motus proprius cum clausula, non obstante. num. 16.*
- 17 *Motus proprius habet vim derogatoris.*
- 18 *Consuetudo optandi non tollitur per non usum. Idem quamvis evenerit casus optionis. num. 19.*
- 20 *Facultas non tollitur per non usum, neque ei præscribitur. num. 21.*
- 22 *Consuetudo non tollitur nisi per contrarium usum.*
- 23 *Lex non tollitur per actus negativos, seu per non usum.*
- 24 *Privilegium non tollitur, seu amittitur per non usum.*
- 25 *Consuetudo optandi tollitur per contrarium usum accedente maxime contradictione; dumtaxat ob*

28

29

32

33

34

35

36

39

39

40

41

42

43

—

2

Qu

ob

observatus sit tanto tempore, quantum requiritur ad inducendam consuetudinem. num. 26. hoc est, quadraginta annorum, ubi prebenda sunt distincta. num. 27.

- 28 Consuetudo qualibet per tantum tempore tollitur, quantum requiritur ad eam inducendam.
- 29 Consuetudo optandi non tollitur per unicum actum contrarium, idem in quarum consuetudine. num. 30. tolleretur tamen, vel saltem interrumperetur, ubi consuetudo non esset completa. num. 31.
- 32 Consuetudo, & statutum optandi potest tolli à Papa per contrariam constitutionem, & num. seqq.
- 33 Princeps potest per suam legem tollere contrariam consuetudinem, ita ut non valeat, si postea inducatur.
- 34 Statuta inferiorum potest superior tollere.
- 35 Statutum, & consuetudo optandi non tribuit ullum jus singulis, antequam casus eveniat.
- 36 Papa, & Princeps potest prejudicare in acquirendis, imo & inquisitis; maxime ubi reditur ad jus antiquum. num. 37.
- 39 Consuetudo, & statutum optandi potest tolli per contrarium statutum Capituli simul, & Episcopi.
- 39 Reditus ad jus commune facile permittitur.
- 40 Statutum etiam prejudiciale ecclesia admittitur, cum redimus ad jus commune.
- 41 Clerici statuere possunt contra consuetudinem, quae erat contra jus.
- 42 Episcopus cum consensu Capituli an possit renunciare juri acquisito ecclesia per consuetudinem.
- 43 Statutum optandi potest tolli contraria consuetudine.

C A P. VIII.

Quomodo tollatur optio, seu jus optandi.

QUAERO PRIMO, Quando & quomodo derogetur optioni?